

EESC info

European Economic and Social Committee

A bridge between Europe and organised civil society

January 2023 | SK

Perspektíva miestnej úrovne – 3. séria, 24. diel: Endemická migračná kríza v Európe: v akom štádiu sa nachádzame teraz a ako sa pohnú? vpred?

V tejto časti nášho podcastu skúmame pokračujúcu migračnú krízu v Európe. V dôsledku nedávnej situácie, ktorá nastala medzi Talianskom a Francúzskom, keď obidve krajiny odmietli umožniť plavidlu Ocean Viking zakotviť pri ich brehoch s cieľom presunúť neregulárnych migrantov zachránených pri pobreží Líbye, sa táto otázka vracia opakovane do popredia. Aká je súčasná európska migračná politika? Čo sa stalo s európskou solidaritou od čias závažnej utečeneckej krízy so sýrskymi utečencami v roku 2015? Ako sme dospeli k tomu, že zraniteľní migranti sú zadržiavaní na území nikoho?

Túto otázku budeme skúmať a hľadať na ňu odpovede s členom pracovnej skupiny Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru a právnikom špecializujúcim sa na migráciu a azyl **Josém Antoniom Morenom Díazom**, zástupkyňou riaditeľa pre operácie v organizácii SOS Méditerranée, mimovládnej organizácie, ktorá prevádzkuje plavidlo Ocean Viking, a držiteľkou ceny EHSV za občiansku spoločnosť za rok 2016 **Louise Guillaumat**, a bruselským korešpondentom švajčiarskej rozhlasovej spoločnosti a znalcom tematiky migrácie **Tomasom Miglierinom**.

This page is also available in:

- [ES](#)
- [BG](#)
- [CS](#)
- [DA](#)
- [EN](#)
- [DE](#)
- [ET](#)

- [FR](#)
- [EL](#)
- [GA](#)
- [HR](#)
- [IT](#)
- [LV](#)
- [LT](#)
- [HU](#)
- [MT](#)
- [NL](#)
- [PL](#)
- [PT](#)
- [FI](#)
- [RO](#)
- [SL](#)
- [SV](#)

Available Languages:

ES	BG	CS	DA	EN	DE	ET	FR	EL	GA	HR	IT	LV	LT	HU	MT
NL	PL	PT	FI	RO	SK	SL	SV								

ÚVODNÍK

Giulia Barbucci: „Nový rok, nové výzvy“

Milé čitateľky, milí čitatelia,

každý rok prináša nové nádeje a sny a nové odhodlanie naplniť ich.

Teším sa, že v tomto novom roku prejdeme od otázok súvisiacich s pandémiou k novým veľkým výzvam, ktorým bude Európa čeliť v roku 2023, aj po ňom. Patrí k nim vojna na Ukrajine a energetická kríza, zelená a digitálna transformácia, meniaci sa trh práce i zmena politickej nálady v mnohých častiach Európy.

Vzhľadom na tohtoročné pochmúrne hospodárske vyhliadky Európy si EÚ musí stanoviť správne a jasné priority. Tento rok sa začína švédskym predsedníctvom Rady Európskej únie, ktoré má v úmysle naďalej poskytovať humanitárnu pomoc Ukrajine a zároveň sa zameriavať na zelenú transformáciu a zlepšovanie hospodárstva EÚ, najmä keďže sa v tomto roku pripravujeme na oslavu 30. výročia jednotného trhu.

Navyše bol rok 2023 vyhlásený za Európsky rok zručností.

Pracovná sila so zručnosťami, po ktorých je dopyt, je aj hnacou silou inovácií a zárukou, že sa na nikoho nezabudne ani pri hospodárskej obnove, ani pri zelenej a digitálnej transformácii. Zručnosti preto budú zohrávať kľúčovú úlohu pri zvládaní výziev, ktorým čelí EÚ.

Hoci sa Európsky rok mládeže skončil, náš záujem o túto tému nepoľavuje. Výbor v uplynulom roku vypracoval niekoľko stanovísk o mládeži a naďalej sa zasadzuje za to, aby európske politiky a právne predpisy úspešne obstáli v „[mládežníckom teste](#)“. Európsky hospodársky a sociálny výbor bude naďalej pracovať na riešeníach v prospech mladých ľudí, ktoré zohľadnia aj ich volanie po lepšej planéte.

Súčasťou delegácie výboru na konferencii COP 27 v Šarm aš-Šajchu v novembri 2022 bola aj mládežnícka delegátka, ktorá sprostredkovala názory mladých ľudí na otázky súvisiace s klimatickou krízou a udržateľnosťou. Tento rok budeme naďalej požadovať, aby mladí ľudia, ako aj organizovaná občianska spoločnosť ako celok zohrávali výraznejšiu úlohu v rokovaníach s cieľom zabezpečiť sociálnu spravodlivosť v procese transformácie.

V roku 2022 sme svoje úsilie zamerali aj na zlepšenie rodovej rovnosti. Výbor zorganizoval sériu podujatí na podporu Týždňa rodovej rovnosti Európskeho parlamentu, ktoré sa zaoberali širokou škálou tém týkajúcich sa žien vrátane ich úlohy v sociálnom hospodárstve, žien a energetickej chudoby, domáceho násillia páchaného na ženách, prístupu podnikateliek k financovaniu a reprodukčných a sexuálnych práv. Európsky hospodársky a sociálny výbor je odhodlaný pokračovať v práci na rodovej rovnosti a uplatňovaní hľadiska rodovej rovnosti vo všetkých oblastiach politiky v tomto novom roku i ďalej.

Európska únia stojí pred mnohými výzvami a zdolať sa jej ich podarí len vtedy, ak bude do rozhodovacieho procesu systematicky zapájať európsku občiansku spoločnosť. Dúfajme, že spoločne tieto výzvy zvládneme. A tiež dúfam, že v novom roku budeme mať aj príležitosť opäť zažiť bezpečnosť, mier a porozumenie, ktoré sme tak dlho považovali za samozrejmosť.

Európe želám produktívny rok a vám všetkým pevné zdravie a veľa šťastia.

Giulia Barbucci, podpredsedníčka EHSV pre rozpočet

DÔLEŽITÉ DÁTUMY

22. – 23. februára 2023, Brusel

Plenárne zasadnutie EHSV

27. – 28. februára 2023, Brusel

Konferencia zainteresovaných strán v oblasti obehového hospodárstva v roku 2023

23. – 24. marca 2023, Brusel

[Vaša Európa, váš názor V ROKU 2023](#)

každodenný život v EÚ.

V tomto vydaní nám členka EHSV a spravodajkyňa stanoviska **Kinga Joó**, porozprávala o európskej stratégii v oblasti starostlivosti a objasnila jej ciele: zabezpečenie vysokokvalitných, cenovo dostupných a prístupných služieb starostlivosti v celej Európskej únii, zlepšenie situácie príjemcov starostlivosti, ako aj ľudí, ktorí sa o nich starajú, či už profesionálne alebo neformálne.

KINGA JOÓ: „POTREBUJEME KVALITNÚ STAROSTLIVOSť? PRE VŠETKÝCH“

V európskej stratégii v oblasti starostlivosti sa hneď na úvod konštatuje, že každý počas svojho života poskytuje alebo potrebuje starostlivosť. Je to pravda, ale kvalitná starostlivosť pre všetkých ešte stále nie je pre mnohých v Európe skutočnosťou, a to bol jeden z dôvodov na vytvorenie tejto stratégie.

V našom [stanovisku o stratégii](#) sa zameriavame na niekoľko kľúčových aspektov. V prvom rade zdôrazňujeme, že pri všetkých riešeniach v oblasti starostlivosti sa musia rešpektovať individuálne rozhodnutia, to znamená, že každá osoba alebo rodina by mala mať možnosť vybrať si medzi starostlivosťou poskytovanou v ústavnom zariadení, doma alebo v komunite a nikto by nemal byť nútený uspokojiť sa s jednou formou starostlivosti z dôvodu nedostatku iných alternatív.

Aspekt rodovej rovnosti a spôsob, ako odbúrať rodové stereotypy, sú ústrednými prvkami stratégie aj našich odporúčaní. Opakujeme, že by sa malo vyvinúť úsilie s cieľom podnietiť väčší počet mužov, aby sa pridali k pracovnej sile v oblasti starostlivosti, a zabezpečiť lepšie rozdelenie úloh v domácnostiach.

V stratégii sa správne potvrdzuje, že formálna a neformálna starostlivosť sú navzájom prepojené, žiadna z nich nefunguje izolovane a obe potrebujú podporu. Domácu starostlivosť často poskytujú neformálni opatrovatelia. Väčšinou sú to ženy a príbuzní osoby, ktorá potrebuje starostlivosť. Práve na ich pleciach spočíva najväčšia záťaž, čo má vplyv na ich pracovný aj osobný život. Odporúčame identifikovať týchto neformálnych opatrovateľov a zmapovať ich potreby, aby sa na ne mohlo účinne reagovať. Systémy potvrdzovania zručností by taktiež mohli uľahčiť uznanie ich „neviditeľnej práce“.

Okrem toho opakujeme svoj návrh, aby sa zaviedla európska záruka starostlivosti v snahe zabezpečiť všetkým, ktorí žijú v EÚ, prístup k cenovo dostupným a kvalitným službám zdravotnej a opatrovateľskej starostlivosti počas celého života. Tento nástroj by pomohol vyriešiť nedostatky v starostlivosti a presadiť dôstojné pracovné podmienky pre opatrovateľov vrátane poskytovateľov neformálnej starostlivosti.

Napokon by som chcela zdôrazniť, že sme zamerali pozornosť aj na uplatňovanie, monitorovanie a hodnotenie dvoch návrhov Rady, ktoré boli prijaté v decembri 2022: o vzdelávaní a starostlivosti v ranom detstve a o dlhodobej starostlivosti. Vyzývame na strednodobé preskúmanie všeobecných cieľov a konkrétnych cieľov vrátane barcelonských.

„JEDNA OTÁZKA PRE...“

„Otázka pre ...“

Tento mesiac sme v rubrike „Otázka pre ...“ oslovili Jaroslawa Pietrasa, bývalého generálneho riaditeľa Rady Európskej únie, aby sa s nami porozprával o probléme, ktorý v týchto dňoch zamestnáva myseľ každého: o energetickej kríze.

Jaroslav Pietras je v súčasnosti hosťujúcim vedeckým pracovníkom v Centre pre európske štúdie Wilfrieda Martensa v Bruseli a hosťujúcim profesorom na College of Europe v Bruggách. V rokoch 1990 až 2006 pôsobil v rodnom Poľsku ako štátny tajomník ministerstva financií, štátny tajomník pre Európu a vedúci Úradu Výboru pre európsku integráciu. V rokoch 2008 až 2020 bol generálnym riaditeľom Rady Európskej únie a na starosti mal širokú škálu oblastí politiky, medzi ktoré patrila aj energetika. Jaroslav Pietras získal doktorát z ekonómie na Varšavskej univerzite a je autorom mnohých publikácií o EÚ, udržateľnosti a obchodných otázkach. Bol tiež vedeckým pracovníkom Fulbrightovej nadácie a členom správnej rady think-tanku Bruegel (2008 – 2011).

Jaroslav Pietras: „Energetická kríza sa ešte neskončila“

EHSV info: Jaroslav Pietras, čo si myslíte o súčasnom trhu EÚ s energiou a aký je výhľad do budúcnosti?

Jaroslav Pietras: Strop ceny plynu, na ktorom sa dohodli ministri EÚ pre energetiku, je výrazne nad súčasnou cenovou úrovňou. Otvorenie trhov s energiou v prvých dňoch roka 2023 nebolo prekvapujúce ani dramatické. Ceny plynu a ropy naďalej klesajú, ale pomalším tempom. Súčasná cenová úroveň je porovnateľná s úrovňou cien tesne pred ruskou agresiou voči Ukrajine. Spotreba plynu v EÚ klesla o viac ako 20 %, čo však nijako drasticky neovplyvnilo potreby v oblasti výroby alebo

vykurovania. Samozrejme, spotrebitelia v každom členskom štáte sa museli vysporiadať s vysokými

nákladmi na energiu, ale neboli vystavení mrazivým teplotám. Dodávky plynu domácnostiam neboli prerušené. Na začiatku tohto nového roka sú európske zásobníky plynu naplnené na viac ako 80 %, čo je veľmi dobrý výsledok v porovnaní s priemerom z predchádzajúcich piatich zimných období.

Európske krajiny ukončili odber plynu z Ruska a dodávky v súčasnosti pochádzajú najmä z iných zdrojov. Zahŕňajú aj dovoz LNG, ktorý bol v roku 2022 o 58 % vyšší ako v roku 2021. Citujem Financial Times (7. januára 2023): „Dovoz LNG do EÚ v minulom roku zodpovedá 137 miliardám kubických metrov zemného plynu, čo je takmer rovnaké množstvo ako 140 miliárd kubických metrov zemného plynu, ktorý v roku 2021 prichádzal z Ruska“. To znamená, že EÚ výrazne znížila svoju závislosť od dodávok energie z Ruska.

Sú to všetko dobré správy, ale energetická kríza sa ešte neskončila. K takémuto vývoju by však nedošlo, ak by boli poveternostné podmienky v Európe nepriaznivé a nízke teploty by si vyžadovali intenzívnejšie vykurovanie. Okrem toho niektoré energeticky náročné priemyselné procesy neboli úplne obnovené. Prísna politika Číny v rámci boja proti ochoreniu COVID-19 obmedzila rast spotreby a dopyt po energii, čím sa znížil celosvetový dopyt po energii. Tieto okolnosti sú mimo kontroly Európy a nemusia sa v budúcnosti opakovať. Znamená to, že trhy s energiou v EÚ sú stále ohrozené a v závislosti od vývoja situácie môžu ešte nastať ťažké časy.

Extrémne vysoké ceny plynu nemajú rovnaké dôsledky pre všetky členské štáty. Keďže vnútorný trh EÚ je už značne prepojený, cenové šoky zasiahli všetky formy energie a všetkých občanov. Už pred inváziou Rusko ovplyvňovalo ceny plynu v Európe. V tom čase boli pokusy o zníženie závislosti od ruských dodávok dôrazne spochybňované. Zlom prišiel po zámernom prerušení tokov plynu z Ruska. Cena plynu sa na spotovom trhu v polovici leta 2022 vyšplhala na viac ako 350 EUR za megawatthodinu. Takáto vysoká cena sa okamžite premietla do nákladov na iné zdroje energie, najmä elektrickej energie, čo pocítili milióny spotrebiteľov.

Členské štáty EÚ vtedy vynaložili obrovské úsilie na naplnenie svojich zásobníkov plynu na úroveň, ktorú požaduje EÚ. V tom období boli ceny plynu až sedemkrát vyššie ako pred vojnou. Takéto náklady sú z dlhodobého hľadiska neúnosné, a preto ministri energetiky EÚ rokovali o opatreniach na obmedzenie nekontrolovaného rastu cien energie nad rámec udržateľných úrovní. Európa a jej členské štáty rozumne konali spolu a prijali niekoľko opatrení na stabilizáciu trhov s energiou vrátane zváženia možnosti stanovenia cenových stropov, zoskupenia nákupov, stanovenia povinnosti uskladňovania a solidarity dodávok a omnoho viac.

Keďže vyhliadky na zostávajúce vykurovacie obdobie nie sú až také zlé, EÚ by mala začať premýšľať o nasledujúcej zime a o svojej schopnosti vyrovnať sa s prípadnými ťažkosťami v budúcnosti. Na dovoz plynu je potrebná fyzická infraštruktúra, ktorú nemožno zmeniť za deň. Európa je plynovodmi prepojená len s niektorými vývozcami a meniace sa zdroje dodávok si vyžadujú nové terminály. To bude určitý čas trvať, ale musí sa konať rýchlo s využitím plávajúcich terminálov ako v nemeckom prístave Wilhelmshaven.

Ak to zhrniem, pravdepodobnosť naliehavého problému s dodávkami plynu je omnoho nižšia. Získavajú sa rozsiahle alternatívne dodávky plynu, zrýchleným tempom sa zavádzajú nové obnoviteľné zdroje energie, dosahuje sa skutočná účinnosť a úspory energie. Toto všetko znižuje nestálosť dodávok energie, a tým sa znižujú aj ceny plynu. Umožňuje to diverzifikáciu zdrojov energie a zabraňuje narušeniam spôsobeným náhlým pozastavením dodávok z jedného zdroja.

Trhy s energiou sú však naďalej veľmi zraniteľné voči otrasom v oblasti dodávok. V takom prípade sa cena plynu môže výrazne zvýšiť, aby sa vyvážil dopyt s obmedzenou ponukou. Bolo preto správne, že ministri energetiky rokovali a dohodli sa na /zastropovaní cien plynu, aj keď na relatívne vysokej úrovni 180 EUR za megawatthodinu a na základe najnestabilnejšieho spotového trhu TTF s plynom. Je to ako bezpečnostný ventil, ktorý je potrebný v extrémnych situáciách, ale lepšie, ak sa nepoužije.

HÁDAJTE, KTO JE NAŠÍM HOS?OM...

Mimoriadny hos?

V tejto rubrike predstavujeme názory, myšlienky a komentáre novinárov a prominentných osobností na aktuálne témy, ktoré pútajú pozornosť v Európe. Tentoraz je naším hosťom ukrajinská reportérka **Olena Abramovyč**. Na začiatku tohto nového roka sa s našimi čitateľmi podelila o svoje nádeje na lepší svet.

Olena Abramovyč je ukrajinská novinárka so sídlom v Bruseli. Od ruského útoku vo februári 2022 je jej internetový televízny kanál „Inter“ súčasťou nepretržitého národného spravodajského maratónu, ktorý spravodajsky pokrýva vojnu na veľkej časti ukrajinského územia. Olena informuje na ukrajinských televíznych kanáloch o hlavných politických udalostiach v Bruseli (ako sú samity NATO a EÚ) od roku 2014. Počas majdanskej revolúcie na Ukrajine v rokoch 2013 – 2014 pomáhala novinárom z Bruselu nadviazať kontakty s politickými predstaviteľmi a inštitúciami v Kyjeve. Spolupracovala aj s holandským televíznym kanálom NOS pri vyšetrowaní zostrelenia civilného lietadla MH-17 Ruskom.

Okrem politiky sa venovala aj sociálnym témam a ako dobrovoľníčka pomáhala ukrajinským pracovníkom v Belgicku bojovať za svoje práva. Od roku 2016 organizuje aj letnú školu pre mladých lídrov „Leadership summer school“ vo svojom rodnom meste Kovel' na severozápade Ukrajiny – bezplatný mentorský program poskytujúci poradenstvo dospelým, keď sa pripravujú na výber svojho univerzitného štúdia. Má bakalársky titul v oblasti výučby a magisterský titul v odbore žurnalistika na Kyjevsko-Mohylskej univerzitnej akadémii.

Olena Abramovyč: Ukrajina 2023: v boji nemožno po?avi? ani po ví?azstve

Ako sa vraví, „nikdy nepremeškáme príležitosť premeškať príležitosť“. Toto príslovie sa objavilo na Ukrajine v rokoch tesne pred tým, ako naplno vypukla vojna. Vyjadruje frustráciu z nedostatku zásadných reforiem po revolúciách v roku 2004 (oranžová) a 2013 (Euromajdan). Samozrejme,

že obe priniesli určité zmeny, ale každý veľký boj sa spája s veľkými očakávaniami a ak sa udejú len malé zmeny, následné sklamanie je o to väčšie.

Čo teda máme robiť, aby sme tentokrát nepremárnili príležitosť na zmenu?

Dobrá odpoveď na túto otázku podľa mňa poskytla víťazka Nobelovej ceny za mier **Oleksandra Matvijčuková**. Oleksandra je právnička v oblasti ľudských práv a výrazná osobnosť občianskej spoločnosti, takže prirodzene vo svojom oduševnenom prejave pri preberaní ceny upriamila pozornosť na ľudské práva.

To môže niekomu pripadať vzdialené od základných ľudských potrieb, ako to opísal ruský komik **Jevgenij Petrosjan** v novoročnom pozdrave: „Ak máte čo jesť, mohli ste sa okúpať a máte doma teplo, znamená to, že máte šťastie a narodili ste sa v Rusku“. Nedávne udalosti však ukazujú, že zakrývanie si očí pred porušovaním ľudských práv v Rusku, ako to robili európski lídri, aby si udržali teplo v domovoch a ochránili ekonomiku, môže vyústiť do katastrofy.

„Štát, ktorý zabíja novinárov, väzní aktivistov alebo rozháňa pokojné demonštrácie, predstavuje hrozbu nielen pre svojich občanov,“ uviedla Matvijčuková. „Ľudské práva musia mať pri politickom rozhodovaní rovnakú dôležitosť ako hospodárske výhody alebo bezpečnosť. Tento prístup by sa mal uplatňovať aj v zahraničnej politike“.

Ako zdôraznila Matvijčuková, treba vo svete vybudovať nový systém, ktorého stredobodom budú ľudské práva. Nemalo by sa to nechať len na politikov. Občianska spoločnosť by mala byť v tomto procese v čo najväčšej miere aktívna. „Potrebujeme nové humanistické hnutie, ktoré bude zmysluplne konať, vzdelávať ľudí, budovať všeobecnú podporu a zapájať ľudí do ochrany práv a slobôd,“ dodala Matvijčuková.

Nastal vhodný čas na uskutočnenie mnohých reforiem v EÚ a na Ukrajine. Treba prejsť na ekologickejšie zdroje energie bez toho, aby sa očakávalo obnovenie dodávok ruského plynu a ropy. Nájsť spôsoby, ako zastaviť dezinformácie a ruskú propagandu, a s pomocou EÚ dlhodobo zreformovať protikorupčný systém na Ukrajine.

Keďže vojna vstupuje do druhého roka, musíme pristúpiť ku všetkým týmto zmenám. Ako sme videli, zmena po vojne alebo revolúcii nenastane sama a Ukrajinci to už dobre poznajú. A teraz prechovávajú obrovské očakávania vo svojich srdciach nielen Ukrajinci, ale aj Európania. Po víťazstve je boj o vybudovanie nového, udržateľného a mierového sveta spoločnou zodpovednosťou všetkých. Ani Ukrajinci, ani Európania si nemôžu dovoliť opäť premeškať túto príležitosť.

Olena Abramovyč, ukrajinská televízia, bruselská korešpondentka televízie Inter

AKTUALITY EHSV

Každý rok by mal byť? Európskym rokom mládeže

EHSV na svojom decembrovom plenárnom zasadnutí diskutoval o otázkach týkajúcich sa mladých ľudí na trhu práce. Touto diskusiou sa uzavrel Európsky rok mládeže 2022 a uviedol nadchádzajúci Európsky rok zručností 2023. Výbor zdôraznil potrebu dlhodobej stratégie angažovanosti mládeže a odporučil,

aby sa európske roky nevyužívali len na propagačné činnosti, ale aby boli podnetom pre vypracovanie jasných plánov.

Predsedníčka EHSV **Christa Schweng** na úvod diskusie zdôraznila, že vo svete po pandémii COVID-19 sa kladie nový dôraz na meniace sa potreby trhu a všetky príležitosti a riziká, ktoré prinášajú. „V rámci Európskeho roka zručností sa EHSV bude aj naďalej zameriavať na potreby našich mladých ľudí a na výzvy, ktorým čelia v rýchlo sa meniacom svete.“

Európsky komisár pre pracovné miesta a sociálne práva **Nicolas Schmit** vysvetlil svoju víziu Európy: „Mladým ľuďom musíme poskytnúť lepšie vyhliadky do budúcnosti, zaručiť istotu a umožniť im, aby si našli zmysluplné zamestnanie a boli súčasťou stabilného a inkluzívneho sociálneho života.“

V uznesení prijatom na decembrovom plenárnom zasadnutí EHSV takisto vyzval inštitúcie EÚ a vlády členských štátov, aby posilnili zapojenie mládeže do rozhodovacieho procesu a vykonali jeho navrhovaný [mládežnícky test EÚ](#). Predsedníčka koordinačnej skupiny EHSV pre Európsky rok mládeže **Katrína Leitãne** uviedla, že je dôležité zaručiť „hmatateľný a dlhodobý odkaz Európskeho roka mládeže a zabezpečiť, aby sa mladí ľudia zapojili do prijímania rozhodnutí, ktoré ovplyvňujú ich budúcnosť“.

EHSV v rámci prípravy na rok 2023 vypracoval [stanovisko na tému Európsky rok zručností 2023](#), pričom vyjadril svoje pochybnosti, pokiaľ ide o príliš nabitý program a priority tohto európskeho roka. Spravodajkyňa **Tatjana Babrauskienė** pripomenula, že „všetky činnosti vykonávané v rámci Európskeho roka mládeže 2023 musia byť zamerané na najlepší možný pokrok vo všetkých oblastiach vzdelávania a odbornej prípravy, pričom medzi správne zručnosti, ktoré treba propagovať, sa musia zahrnúť aj sociálne a prierezové zručnosti.“

Výbor v stanovisku zároveň nabáda Komisiu, aby zabezpečila, že sa každému utečencovi a žiadateľovi o azyl dá možnosť preukázať v EÚ svoje zručnosti a kompetencie a ponúkne učňovská príprava a získanie nových zručností a zvyšovanie úrovne zručností v snahe uľahčiť im vstup do trhu práce. „Osobitná pozornosť sa musí venovať našim ukrajinským priateľom. Chceme podporovať silnú mladú ukrajinskú generáciu, aby na Ukrajinu nevznikla nová stratená generácia, ako dúfa ruský režim,“ uzavrel **komisár Schmit**. (gb)

Finančný rozmer rodovej rovnosti v politikách EÚ stále absentuje

EHSV na svojom decembrovom plenárnom zasadnutí diskutoval o úlohe verejných politík v oblasti financovania a obnovy pri presadzovaní rodovej rovnosti a posilňovaní ekonomického postavenia žien v EÚ. Diskusia súvisela s prijatím dvoch

stanovísk: o rodovo orientovanom prístupe k rozpočtovaniu a investíciám a o tom, ako môžu členské štáty zlepšiť rodovú rovnosť prostredníctvom priamych a nepriamych opatrení navrhnutých v národných plánoch rozvoja a odolnosti.

Rodová rovnosť nie je v Európe ani zďaleka realitou, najmä pokiaľ ide o posilnenie ekonomického postavenia a prístup k rizikovému kapitálu a financiám. „Nemôžeme si dovoliť prehliadať potenciál žien pri postpandemickej obnove. Uplatňovanie hľadiska rodovej rovnosti sa musí stať reálnou súčasťou národných plánov obnovy, ako aj makroekonomických politík a globálneho rozvoja,“ povedala na úvod rozpravy

predsedníčka EHSV **Christa Schweng**.

Spravodajkyňa [stanoviska EHSV na tému Rodovo podmienené investície v národných plánoch obnovy a odolnosti](#) **Maria Nikolopoulou** dodala: „Rodová rovnosť sa netýka len žien. Prináša výhody všetkým. Účast žien aj mužov a organizácií občianskej spoločnosti má zásadný význam pre odhalenie oblastí, na ktoré treba zamerať rozpočtové prostriedky.“

Spravodajkyňa [stanoviska EHSV o investovaní zohľadňujúcom rodovú otázku](#) **Ody Neisingh** uviedla: „Finančný aspekt rodovej rovnosti v politikách EÚ naďalej abscentuje. Hoci tvorcovia politik venujú čoraz väčšiu pozornosť investovaniu zohľadňujúcemu rodovú otázku a rodovému rozpočtovaniu, stále chýba systémové zameranie.“

Napokon spoluspravodajkyňa stanoviska o rodovo podmienených investíciách **Cinzia Del Rio** v súvislosti s rodovo orientovanými opatreniami v plánoch obnovy a odolnosti zdôraznila, že pri vykonávaní týchto plánov „by sa mali prioritne zvýšiť priame a nepriame opatrenia týkajúce sa rodovej rovnosti. To si vyžaduje ciele verejné politiky a jasné a udržateľné investičné kanály so strednodobým a dlhodobým plánovaním zdrojov.“ (tk)

Potraviny by sa nemali považovať za finančné aktívum, pretože nie sú komoditou ako mnohé iné

Ako zdôraznil EHSV vo svojom stanovisku z vlastnej iniciatívy prijatom 14. decembra, svetovú krízu cien potravín ešte zhoršila vojna na Ukrajine, ale v skutočnosti je dôsledkom štrukturálnych a systémových problémov na trhu s komoditami, ktoré spôsobujú

hlad a ohrozujú živobytie ľudí.

Kríza cien potravín, ktorú vyvolal konflikt, klimatické šoky a ochorenie COVID-19 sa ešte prehĺbila, keďže vojna na Ukrajine zvyšuje náklady na potraviny, palivá a hnojivá. Index cien potravín dosiahol v roku 2022 rekord v súvislosti s rastúcou potravinovou neistotou na celom svete.

Rozsah a mieru súčasnej volatility cien však možno len čiastočne vysvetliť trhovými fundamentmi. Jedným z hlavných nedostatkov je nejasná a nefunkčná povaha trhov s obilím.

„S jedlom sa nehrá, zvykla hovoriť moja babka. Aj v súčasnosti však mnohí ľudia zabúdajú na skutočnú hodnotu potravín a zahrávajú sa s nimi,“ uviedol spravodajca pre stanovisko **Peter Schmidt**, predseda sekcie EHSV pre poľnohospodárstvo, rozvoj vidieka a životné prostredie. „Jasne poukazujeme na to, že súčasný komoditný trh neprináša výsledky v oblasti udržateľného rozvoja, ambícií v oblasti klímy a spravodlivej transformácie. Naopak, podryva úsilie riešiť hlad a podporovať spravodlivé príjmy a ceny.“

V stanovisku EHSV sa zdôrazňuje, že celosvetový fyzický obchod s obilninami je vysokokoncentrovaný. Štyri spoločnosti kontrolujú podľa odhadov 70 – 90 % svetového obchodu s obilninami. „Hoci rastúce ceny potravín ohrozujú potravinovú bezpečnosť na celom svete, veľké obchodné spoločnosti sú ziskové. To je neprijateľné!“, uviedol.

EHSV vyzýva členské štáty a inštitúcie EÚ, aby prijali potrebné opatrenia na obmedzenie nadmerných špekulácií s komoditami, pričom uznáva, že trhy s komoditnými derivátmi poskytujú kľúčové služby výrobcovi a používateľovi potravinových komodít, ako je riadenie rizík a určovanie cien. EHSV odporúča:

- reguláciu trhu s futures pre potravinové deriváty, ktorý existoval až do konca minulého storočia;
- reguláciu komoditných indexov a indexov potravín, najmä reguláciou a zákazom fondov komoditných indexov a replikácie prostredníctvom swapov a produktov obchodovaných na burze;
- riešenie financionalizácie potravinárskeho sektora napr. zavedením zdanenia nadmerných ziskov a dane zo špekulácií s potravinami, ako aj prelomením oligopolov na všetkých úrovniach medzinárodného potravinového reťazca;
- zvýšenie transparentnosti trhu zlepšovaním podávania správ o ESG a zverejňovaním nefinančných informácií o subjektoch zapojených do špekulácií. (ks)

EHSV podporuje povinnú kontrolu konkurencieschopnosti politík a právnych predpisov EÚ

Kontrola konkurencieschopnosti by sa mala vzťahovať na každú politiku a proces tvorby právnych predpisov EÚ, argumentuje EHSV v novom stanovisku, v ktorom sa hovorí aj o programe EÚ v

oblasti konkurencieschopnosti.

V [správe](#) prijatej na decembrovom plenárnom zasadnutí EHSV tvrdí, že vplyv politík a právnych predpisov EÚ na konkurencieschopnosť podnikov EÚ sa musí posudzovať omnoho komplexnejšie a systematickejšie ako v súčasnosti.

Kontrola konkurencieschopnosti by sa mala uplatňovať na právne predpisy, fiškálne opatrenia, stratégie, programy, medzinárodné dohody a dokonca aj európsky semester. Mala by sa zamerať na ich vplyv na podniky, zamestnanosť, pracovné podmienky a náklady na dodržiavanie predpisov. V rámci nej by sa malo zvážiť, ako môžu z krátkodobého aj dlhodobého hľadiska ovplyvniť podniky v rôznych odvetviach, rôznych veľkostiach a s rôznymi obchodnými modelmi.

Podiel Európy na svetovom HDP už určitý čas klesá a do roku 2050 by sa mohol znížiť na menej ako 10 %. Ani krátkodobý výhľad nie je priaznivejší vzhľadom na pretrvávajúce dôsledky pandémie COVID-19, pokračujúcu vojnu na Ukrajine, rastúcu infláciu, prudký nárast cien energií a závislosť od kľúčového zahraničného dovozu. Doplňme k tomu zelenú a digitálnu transformáciu a získame pomerne dobrú predstavu o obrovských výzvach, ktorým čelia podniky EÚ.

Ako zabezpečíme, aby konkurencieschopnosť a podniky zohrávali významnejšiu úlohu v rozhodovacom procese EÚ? EHSV navrhuje trojúrovňový prístup.

Po prvé, na technickej úrovni EHSV odporúča **posilnenie posúdenia vplyvu Európskej komisie** zavedením povinnej a omnoho rozsiahlejšej kontroly konkurencieschopnosti.

„Európska komisia musí už aj v súčasnosti vykonávať posúdenia vplyvu, pri ktorých sa zohľadňujú účinky iniciatívy na konkurencieschopnosť,“ uviedol spravodajca stanoviska EHSV **Christian Ardhe**. *„Zároveň však vnímame potrebu zlepšenia, najmä pokiaľ ide o vykonávanie a presadzovanie.“*

Po druhé, na politickej úrovni by mala konkurencieschopnosť získať náležitú váhu pri **formovaní nových iniciatív**, ktoré by sa mali posudzovať podľa toho, ako prispievajú ku konkurencieschopnosti a jej podpore.

Po tretie, výbor vyzýva na vypracovanie **osobitného programu v oblasti konkurencieschopnosti** s dlhodobým cieľom zvýšiť konkurencieschopnosť EÚ.

„Prostredníctvom tohto stanoviska sa naozaj chceme zaoberať spôsobmi monitorovania konkurencieschopnosti a zohľadniť zložitosť tejto oblasti,“ dodal spravodajca stanoviska **Giuseppe Guerini**. *„V súčasnosti už konkurencieschopnosť nemá vplyv len na jednotlivé podniky alebo spoločnosti – v skutočnosti vplýva na celé ekosystémy. A preto musíme pri analýze zaujať komplexnejší prístup.“*

Stanovisko bolo vypracované na **žiadosť českého predsedníctva Rady EÚ**. (dm)

[Spolupráca v európsko-stredozemskom regióne po pandémii COVID-19: organizácie občianskej spoločnosti kľúčové pre ďalšie fungovanie hospodárstva a spoločnosti](#)

Na decembrovom plenárnom zasadnutí EHSV sa uskutočnila diskusia o obnove a odolnosti európsko-stredozemského regiónu po pandémii ochorenia COVID-19 s dôrazom na digitálnu gramotnosť.

Predsedačka EHSV **Christa Schweng** zdôraznila kľúčovú úlohu, ktorú zohráva regionálna spolupráca a dialóg, a najmä sieť miestnych organizácií občianskej spoločnosti. Taktiež uviedla, že Únia pre Stredozemie a Nadácia Anny Lindh sú pre EHSV veľmi dôležití partneri a predstavujú dva hlavné piliere partnerstva Euromed.

Zástupca generálneho tajomníka Únie pre Stredozemie **Álvaro Albacete Perea** a výkonný riaditeľ Európsko-stredozemskej Nadácie Anny Lindh pre dialóg medzi kultúrami **Josep Ferré**, zdôraznili, aké dôležité je upevniť vzťahy medzi EÚ a južným Stredozemím.

Pre hospodársky a sociálny pokrok v celom európsko-stredozemskom regióne má rozhodujúci význam digitalizácia. V stanovisku z vlastnej iniciatívy na tému [Digitálna transformácia v európsko-stredozemskom](#)

[región](#), ktoré vypracovala **Dolores Sammut Bonnici** a prijalo plenárne zhromaždenie, sa zdôrazňuje, že je nevyhnutné preklenúť digitálnu priepasť existujúcu medzi jednotlivými krajinami, mestskými a vidieckymi oblasťami, ako aj medzi generáciami. (mp)

V záujme účinného informovania o základných právach a právnom štáte sa EÚ musí zamerať na hodnoty miestnych komunít a príbehy ľudí

EHSV vyzýva EÚ a členské štáty, aby sa snažili lepšie informovať širokú verejnosť o základných právach a právnom štáte. Výbor vo svojom stanovisku prijatom v decembri navrhuje zamerať sa na férovosť a spravodlivosť a sprostredkovať názory tých, ktorí sa priamo stretávajú s porušovaním ľudských práv.

Právny štát a základné práva môžu niektorí vnímať ako príliš abstraktné, vzdialené, žargónové a právne formalistické pojmy. To výbor považuje za skutočnú hrozbu, ktorú musí EÚ riešiť.

Spravodajca stanoviska [EHSV na tému Informovanie o základných právach a právnom štáte](#) **Cristian Pîrvulescu** vysvetlil, že „*chýbajúca jasná komunikácia a vzdelávanie o týchto zásadách na európskej a vnútroštátnej úrovni prináša výhody nepriateľom demokracie. Žiadame väčšiu podporu pre činnosti občianskej spoločnosti zamerané na zvyšovanie povedomia a učebné osnovy dôraznejšie zamerané na túto tému.*“

Spoluspravodajca **José Antonio Moreno Díaz** zdôraznil, že „*občania si nedokážu brániť svoje základné práva, ak nevedia, čo v skutočnosti znamenajú. Aktéri, inštitúcie a členské štáty EÚ, ako aj občianska spoločnosť môžu prispieť k zmene tým, že abstraktné koncepcie pretlmočia do zmysluplných a praktických pojmov a vytvoria spoločnú európsku kultúru základných práv a právneho štátu.*“

V stanovisku EHSV sa argumentuje, že ochrana ľudských práv a právneho štátu nie je možná, ak neexistuje sociálny štát. Tieto dva nástroje sú navzájom prepojené: ak sociálny štát nefunguje, spoločnosť môže vnímať právny štát ako prázdny pojem. Toto prepojenie uznáva Európsky pilier sociálnych práv, ktorý je základným nástrojom politiky na budovanie inkluzívnejšej Únie.

Výbor vyzýva všetky inštitúcie EÚ, aby preukázali nulovú toleranciu voči porušovaniu zásad právneho štátu v členských štátoch EÚ. EÚ by pri tom mala aj naďalej dodržiavať [vymedzenie právneho štátu Európskej komisie pre demokraciu prostredníctvom práva](#), v ktorom sú jasne uvedené kľúčové zásady právneho štátu. (gb)

Azbest: EÚ by mala zníži? strop, ktorý navrhla Komisia

Technická limitná hodnota vystavenia účinkom azbestu by mala byť napokon nižšia, než je strop, ktorý stanovuje Komisia v súčasnom návrhu smernice o ochrane pracovníkov pred rizikami z vystavenia účinkom azbestu pri práci. EHSV na to upozornil v stanovisku, ktoré prijal na svojom decembrovom plenárnom zasadnutí.

V stanovisku na tému [Ochrana pred vystavením účinkom azbestu pri práci](#) EHSV uviedol, že „sociálni partneri môžu ešte viac posunúť novú limitnú hodnotu, ktorá sa bude uplatňovať podľa smernice, a prijať vhodné opatrenia na ďalšie zníženie prítomnosti azbestových vlákien na pracovisku“.

EHSV ďalej zdôraznil, že technická limitná hodnota by sa po primeranom prechodnom období mala napokon stanoviť na 0,001 vlákna na cm³.

„Oceňujeme ambíciu Komisie znížiť výskyt rakoviny a konkrétnu snahu obmedziť vystavenie účinkom azbestu pri práci na minimum. Je to dobrý základ na to, aby sa v súvislosti s vystavením účinkom azbestu pri práci v dlhodobom horizonte presadila nulová tolerancia. Domnievame sa však, že EÚ by mala ísť ďalej než návrh Komisie,“ vysvetlila spravodajkyňa stanoviska EHSV **Ellen Nygren**.

Upozornila, že „pri žiadnej úrovni vystavenia nie je možné bezpečne vylúčiť riziko vzniku rakoviny, a preto napriek tomu, že v súčasnosti je zakázané používať nový azbest, sú pracovníci pri mnohých prácach i naďalej vystavení účinkom tejto smrtiacej látky“.

Podľa údajov prezentovaných na nedávnom vypočutí v EHSV každoročne v EÚ zomrie v dôsledku rakoviny súvisiacej s azbestom približne 90 370 ľudí, čo dokazuje, že je potrebné znížiť limitnú hodnotu vystavenia jeho účinkom.

EHSV odporučil, aby sa na dosiahnutie tohto zámeru vypracoval plán, ktorý bude obsahovať doplnkové opatrenia nad rámec návrhu Komisie. Ich súčasťou by bola podpora pre podniky a regióny, ktoré by stanovený cieľ nedokázali inak splniť.

Mnohí ľudia môžu byť vystavení účinkom azbestu bez toho, aby o tom vedeli. EHSV preto vyzval Komisiu, aby zorganizovala osvetovú kampaň s cieľom informovať verejnosť o azbeste a jeho škodlivých účinkoch všetkými možnými spôsobmi vrátane médií.

V prípade reálneho alebo predpokladaného rizika vystavenia účinkom azbestu by všetci pracovníci mali absolvovať vyšetrenia, ktorých výsledky sa zaznamenajú v príslušnej dokumentácii. Zároveň treba zabezpečiť, aby sa vždy, keď zmenia zamestnanie, ich zdravotný stav riadne monitoroval a sledoval. (II)

Nezákonne nadobudnutý majetok: nová smernica EÚ pomôže v boji proti organizovanej trestnej ? innosti

EHSV na svojom decembrovom plenárnom zasadnutí privítal návrh Komisie na smernicu o vymáhaní majetku a konfiškácii ako dôležitý krok v boji proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu v EÚ. Napriek celkovému zlepšeniu v niektorých členských štátoch je percentuálny podiel zaisteného alebo zhabaného majetku pochádzajúceho z trestnej činnosti v celej EÚ naďalej mimoriadne nízky.

EHSV prijal na svojom decembrovom plenárnom zasadnutí stanovisko na tému [Vymáhanie majetku a konfiškácia](#). Uviedol v ňom, že nová smernica pomôže zlepšiť cezhraničnú spoluprácu všetkých orgánov zapojených do vymáhania majetku a podnecuje členské štáty EÚ, aby vytvorili národné stratégie. Zároveň sa od nich požaduje, aby zriadili aspoň jeden úrad pre vyhľadávanie majetku, t. j. špecializovaný orgán na vyhľadávanie a identifikáciu príjmov z trestnej činnosti alebo iného majetku súvisiaceho s trestnou činnosťou.

„Sme presvedčení, že návrh Komisie je veľmi dobrý, keďže reaguje na potrebu rozšíriť rozsah mechanizmov konfiškácie. Okrem toho sa v ňom stanovujú mechanizmy cezhraničnej spolupráce, ktoré umožnia zvýšiť mieru vymáhania majetku. V súčasnosti je miera vymáhania veľmi nízka, keďže len 2 % majetku pochádzajúceho z trestnej činnosti sú zaistené a 1 % je zhabané,“ zdôraznil spravodajca stanoviska **Ionuț Sibian**.

Novou smernicou sa tiež dopĺňa značný počet trestných činov k tým, ktoré už obsahovala smernica o konfiškácii z roku 2014, okrem iného obchodovanie s orgánmi, únos, trestné činy proti životnému prostrediu a obchodovanie s odcudzenými vozidlami.

EHSV však konštatuje, že do rozsahu pôsobnosti smernice nie je zahrnuté prevádzacstvo migrantov a nezákonné obchodovanie s tabakom, a to i napriek značným ročným príjmom na týchto kriminálnych trhoch, odhadovaným na 289,4 milióna EUR z prevádzacstva a 8 309,3 milióna EUR z obchodovania s tabakom. Preto naliehavo žiada Komisiu, aby ich doplnila.

EHSV taktiež žiada Európsku komisiu, aby bola ambicióznejšia, pokiaľ ide o opätovné využitie zhabaného majetku na sociálne účely, a stanovila členským štátom v tejto súvislosti minimálny podiel.

„Je veľmi dôležité, aby zasiahnuté komunity získali nápravnú náhradu škody priamo a mali prospech zo ziskov z tejto náhrady. Je to jedna z oblastí, v ktorej sme očakávali zmeny, ale dochádza tu k stagnácii. Občianska spoločnosť musí byť zapojená do správy zhabaného majetku a nakladania s ním,“ upozornil **spravodajca Sibian**.

EHSV ďalej žiada, aby Komisia presnejšie stanovila právo obetí na náhradu škody. Výbor dospel k záveru, že pri určovaní poradia veriteľov by mali mať obeť prednosť. (II)

Európsky akt o slobode médií: dôležitý pilier pri ochrane slobody médií

EHSV víta iniciatívy Európskej komisie v oblasti slobody médií. Varuje však, že len odporúčania a prístup založený na právne nezáväznom nástroji nestačia na zabezpečenie toho, aby boli médiá v Európe naďalej slobodné a nezávislé od politických,

obchodných a iných foriem zasahovania.

EHSV vo svojom [stanovisku](#) na tému *Európsky akt o slobode médií* (návrh [nariadenia](#) a [odporúčania](#)) poukázal na to, že sloboda a pluralita médií sú základom právneho štátu a liberálnej demokracie.

„Sloboda médií je ohrozená. Autoritárstvo je na vzostupe, a to aj v Európe. Médiá ako siedma veľmoc sú ochranným štítom proti tomuto neliberálnemu ťaženiu. Posilnenie slobody médií je preto zásadné a európsky akt o slobode médií je významnou iniciatívou, ktorá prichádza vo veľmi správnom čase,“ uviedol spravodajca stanoviska **Christian Moos**.

„Vo viacerých krajinách EÚ sme čoraz častejšie svedkami politického a ekonomického zasahovania do verejnoprávnych aj súkromných médií s úzkymi väzbami na moc. Takéto konanie nie je v súlade s úlohou, ktorú zohrávajú médiá ako siedma veľmoc,“ uviedol spravodajca **Tomasz Andrzej Wróblewski**.

EHSV v stanovisku plne podporil návrhy, ktoré posilňujú a chránia redakčnú nezávislosť novinárov a vydavateľov. Osobitne zdôraznil aj nezávislosť a nestrannosť verejnoprávnych médií. Zároveň poukázal na to, že na dosiahnutie týchto cieľov sú potrebné primerané a stabilné finančné zdroje.

Okrem toho identifikoval aj ďalší znepokojujúci problém. Je ním hrozba, ktorú pre pluralitu médií predstavuje koncentrácia trhu. Informačné monopoly sú určite hrozbou a je odôvodnené zakročiť proti ovládnutiu médií mediálnymi magnátmi a oligarchami.

Vlastníctvo médií by malo byť transparentné a požiadavky na transparentnosť by mali mať záväznú povahu. Nemali by však viesť k nadmernej administratívnej záťaži pre malé médiá. Znepokojujúca je aj nedostatočná nezávislosť niektorých vnútroštátnych regulačných orgánov. Pokiaľ tieto orgány nebudú úplne nezávislé, nemali by sa zúčastňovať na činnosti navrhovanej Európskej rady pre mediálne služby.

EHSV zdôraznil, že Európsky akt o slobode médií bude mať ako nariadenie priamy účinok. Zároveň si kládol otázku, či prístup založený na právne nezáväznom nástroji (soft-law) v podobe odporúčania je účinným spôsobom, ako dosiahnuť ciele aktu.

„Len odporúčania nestačia na zaručenie slobody a plurality médií v členských štátoch. Slobodné a nezávislé médiá musia byť záväznými kritériami pre správu o právnom štáte a pre aktiváciu mechanizmu v členských štátoch, v ktorých vlády porušujú slobodu a nezávislosť médií,“ dodal na záver **spravodajca Moos**. (II)

Stredobodom udržateľného rozvoja by malo byť vzdelávanie

Vzdelávanie môže pomôcť transformovať fosílnu spoločnosť na obetovú a udržateľnú. V stanovisku z vlastnej iniciatívy prijatom v decembri EHSV vyzýva na vzdelávanie o transformácii, ktoré mladým ľuďom umožní prispieť k zelenej transformácii.

V centre vzdelávania pre udržateľný rozvoj by mali byť hodnoty humanizmu so zameraním na dôsledky, ktoré má ľudské správanie na životné prostredie a sociálnu oblasť. Vyžaduje si to zmenu vzdelávania od predškolského až po vysokoškolské, ako aj v neskoršom období.

„Udržateľnosť sa netýka len životného prostredia. Existuje mnoho aspektov a všetkých 17 cieľov udržateľného rozvoja je rovnako dôležitých. Vzdelávanie zohráva kľúčovú úlohu ako kľúčový prvok všetkých ostatných cieľov udržateľného rozvoja,“ uviedla **Tatjana Babrauskienė**, spravodajkyňa pre [stanovisko EHSV na tému Posilnenie postavenia mládeže na dosiahnutie udržateľného rozvoja prostredníctvom vzdelávania](#).

Na školách by sa malo vyučovať kritické myslenie a informované rozhodovanie, aby deti vedeli reagovať na otázky týkajúce sa udržateľného rozvoja. Na základnej úrovni by sa deti mali učiť o udržateľnej energii, spotrebe a výrobe, znižovaní potravinového odpadu a zodpovednom výbere potravín.

Nedávno prijatá [správa o hodnotení programu EÚ pre školy](#) uvádza ďalšie odporúčania ako zlepšiť program pre školy v záujme udržateľného rozvoja. „Zlepšenie opatrení v oblasti vzdelávania o potravinách s počtom hodín venovaných pôvodu a hodnote potravinových výrobkov a návštev poľnohospodárskych podnikov a agropotravinárskych podnikov by mohlo zefektívniť program EÚ pre školy a prispieť k vzdelávaniu mládeže o udržateľnom zdravom stravovaní,“ uviedol spravodajca **Arnold Puech d'Alissac**. EHSV tiež vyzval na lepšie využitie finančných prostriedkov určených na vzdelávanie o udržateľnom rozvoji, ako napríklad Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti, Erasmus+, Horizont, Európsky fond regionálneho rozvoja a Európsky sociálny fond plus.

V súčasnosti je plán v oblasti vzdelávania o udržateľnom rozvoji v rozličných etapách realizácie v jednotlivých členských štátoch a bude sa musieť prispôbiť miestnej situácii.

Ako uviedla pani **Babrauskienė**, „pokiaľ ide o transformatívne vzdelávanie, už nesmieme strácať čas, ak chceme zabezpečiť udržateľnú budúcnosť v členských štátoch, pričom najdôležitejšie je aktívne zapojiť mladých ľudí, učiteľov a rodičov do tohto procesu“. (ks)

Námorné priemyselné odvetvie: EHSV opätovne varuje pred hrozbami v odvetví námorných technológií

EHSV vo svojom nedávnom prieskumnom stanovisku uviedol, že odvetvie námorných technológií naliehavo potrebuje politiky a investície na podporu medzinárodnej hospodárskej súťaže. Dôraz by sa mal klásť na odbornú prípravu v oblasti zručností, financie a prístup na trh.

Ak sa Európe nepodarí realizovať konkrétnu námornú priemyselnú stratégiu, hrozí, že sa stane čoraz závislejšou od Ázie, pokiaľ ide o plavidlá a námorné vybavenie. Mnohé európske prístavy už čiastočne alebo úplne vlastnia čínske spoločnosti. Udržateľná stratégia by mala prehodnotiť túto vlastnícku štruktúru.

Spravodajca [pre stanovisko EHSV](#) **Anastasis Yiapanis** uviedol, že EHSV sa domnieva, že „v záujme posilnenia námornej odolnosti Európy, opätovného získania globálnej konkurencieschopnosti, ochrany silnej pozície Európy v komplexnom lodnom staviteľstve a zachovania strategickej námornej autonómie Európy je nevyhnutné okamžite konať“.

Mala by sa zriadiť skupina námorných expertov a vytvoriť európska priemyselná aliancia pre sektor námorných technológií s cieľom pomôcť tomuto odvetviu obnoviť jeho konkurencieschopnosť.

Napriek stanovisku z vlastnej iniciatívy EHSV prijatému v roku 2018 na tému [Stratégia LeaderSHIP 2020 ako vízia pre odvetvie námorných technológií – smerom k inovatívnemu, udržateľnému a konkurencieschopnému námornému odvetviu v roku 2020](#), v ktorom sa požaduje silnejšia podpora námornému sektoru, EÚ a vnútroštátne orgány nedokázali vypracovať potrebné politiky.

EHSV vyjadril znepokojenie v súvislosti s prekážkami, ktorým čelia európske spoločnosti, ktoré chcú podnikáť v Ázii. Vyzval Európsku komisiu, aby vynaložila väčšie úsilie na vytvorenie pravidiel globálneho obchodu, a uviedol, že je potrebné prednostne zakročiť proti zahraničným subvenciám a stanovovaní podhodnotených cien plavidiel.

Existujúce bilaterálne dohody o voľnom obchode by sa mali aktualizovať tak, aby sa zabezpečil voľný prístup na trh pre námorné spoločnosti EÚ, čo treba zahrnúť do budúcich dohôd. Ak sa v rámci medzinárodných rokovaní nepodarí dosiahnuť tento cieľ, EÚ musí zvážiť jednostranné opatrenia na vytvorenie vplyvu na svojich medzinárodných konkurentov.

EHSV vo svojom stanovisku tiež poukázal na dôležitú úlohu odvetvia námorných technológií pri dosahovaní cieľov zameraných na vytvorenie udržateľného modrého hospodárstva.

Spoluspravodajca **Christophe Tytgat** uviedol, že „EHSV požaduje naliehavé opatrenia, ktoré stimulujú domáci dopyt po ekologických a technicky vyspelých plavidlách, vrátane programu EÚ na obnovu flotily a modernizáciu existujúcich plavidiel v súlade s cieľmi Európskej zelenej dohody.“

EHSV sa nazdáva, že jeho sociálni partneri a miestni výrobcovia márne čakali na podnet na prechod tohto odvetvia k ekologickým plavidlám, alternatívnym palivám a technológiám, aby boli v súlade s balíkom Fit for 55. Uvítal však schválenie partnerstva [Vodná doprava s nulovými emisiami](#), ktoré sa usiluje o lodnú dopravu s nulovými emisiami.

EHSV požaduje výraznejšiu finančnú podporu pre [Pakt EÚ o zručnostiach](#) a kampane, ktoré zatriaktívnia toto odvetvie pre všetkých pracovníkov, počnúc inžiniermi až po zváračov a elektrikárov. EHSV uviedol, že sú potrebné rozsiahle programy v oblasti rekvalifikácie, zvyšovania kvalifikácie a odborného vzdelávania a prípravy, aby sa zabezpečilo, že toto odvetvie bude môcť realizovať zelenú a digitálnu transformáciu. (ks)

Latinská Amerika potrebuje novú spoločenskú zmluvu na stimuláciu obnovy hospodárstva

Pre Latinskú Ameriku je potrebná nová sociálna zmluva, ktorou sa zabezpečí politická zodpovednosť, začlenenie, sociálna ochrana a kvalitné pracovné miesta, uvádza sa v stanovisku EHSV z vlastnej iniciatívy na tému *Sociálno-ekonomická situácia v*

Latinskej Amerike po kríze spôsobenej ochorením COVID-19 - úloha občianskej spoločnosti v procese obnovy, ktoré bolo prijaté v decembri minulého roka. Slobodne a demokraticky organizované občianske spoločnosti sú najlepším východiskovým bodom.

Pandémia COVID-19 zasiahla Latinskú Ameriku mimoriadne tvrdo a odhalila slabé stránky politík uplatňovaných v priebehu desaťročí, ktoré sa pri riešení súčasných výziev ukázali ako neúčinné. Invázia Ruska na Ukrajine zvýšila ekonomické turbulencie tým, že narušila globálne dodávateľské reťazce a prispela k zvýšeniu inflácie.

Výbor sa vo svojom stanovisku na tému [Sociálno-ekonomická situácia v Latinskej Amerike po kríze spôsobenej ochorením COVID-19 - úloha občianskej spoločnosti v procese obnovy](#) domnieva, že región potrebuje novú spoločenskú zmluvu, ku ktorej by bolo možné dospieť prostredníctvom prierezových dohôd medzi sociálno-hospodárskymi skupinami, regiónmi a generáciami.

Člen EHSV a spravodajca výboru pre stanovisko **Josep Puxeu Rocamora** v súvislosti s úlohou občianskej spoločnosti zdôraznil, že „Európa a Latinská Amerika sú odhodlané presadzovať demokraciu a právny štát, čo znamená, že občianska spoločnosť sa bude aktívne zapájať a zohrávať vedúcu úlohu pri rozvoji, prekonávaní kríz a bude podporovať dialóg potrebný pre novú spoločenskú zmluvu.“

Európa musí posilniť svoje väzby s Latinskou Amerikou, najmä pokiaľ ide o sociálnu, zelenú a digitálnu transformáciu. **Josep Puxeu Rocamora** uviedol, že je „naliehavo potrebné viac sa usilovať o budovanie spoločenstiev s podobne zmýšľajúcimi partnermi v Latinskej Amerike. Príliš dlho sme tento vzťah považovali za samozrejmosť. Práve teraz musíme vynaložiť úsilie na to, aby sme sa vyrovnali silnej konkurencii iných aktérov.“

EHSV sa nazdáva, že táto aliancia si vyžaduje plné uznanie a zapojenie jeho organizovaných občianskych spoločností, organizácií pre ľudské práva, odborových zväzov, podnikateľských organizácií a environmentálnych združení. (at)

Švédske predsedníctvo Rady EÚ: EHSV sa zapája do diskusie o jeho prioritách a programe

Na schôdzi EHSV 15. decembra v Štokholme švédsky štátny tajomník pre záležitosti EÚ Christian Danielsson načrtol politické smerovanie nadchádzajúceho švédskeho predsedníctva Rady EÚ, ktoré požiadalo EHSV, aby sa vyjadril k šiestim kľúčovým

otázkam.

EHSV už zachytil, že v centre pozornosti švédskeho predsedníctva Rady Európskej únie, ktoré potrvá od januára do júna 2023, bude podpora Ukrajine a dôraz na zelenú transformáciu a konkurencieschopnosť EÚ.

Na schôdzi predsedníctva EHSV 15. novembra 2022 v Štokholme predsedníčka výboru **Christa Schweng** zdôraznila, že EÚ bude môcť úspešne zvládnuť všetky výzvy, ktoré pred ňou stoja, len ak bude neustále spolupracovať s európskymi organizáciami občianskej spoločnosti.

Dodala, že „vzhľadom na pochmúrne hospodárske vyhliadky si musíme stanoviť správne a jasné priority. Pre naše hospodárstvo, spoločnosť aj demokraciu je kľúčové zabezpečiť obnovu a pomôcť podnikom a občanom, ktorí čelia vysokej inflácii a najmä vysokým cenám energie“.

Švédsky štátny tajomník z ministerstva pre záležitosti EÚ **Christian Danielsson** pri tejto príležitosti zdôraznil: „Je nesporné, že priority sú dôležité, ale hlavnou úlohou predsedníctva bude predsedníčka činnosť: pokročiť v práci a dosiahnuť výsledky, ktoré budú prospešné pre občanov, členské štáty a Európu. Budeme sa o to intenzívne usilovať.“

Pán Danielsson zdôraznil, že švédske predsedníctvo bude i naďalej pomáhať Ukrajine zabezpečovaním humanitárnej pomoci a zamera sa na zlepšenie výkonnosti a konkurencieschopnosti hospodárstva EÚ.

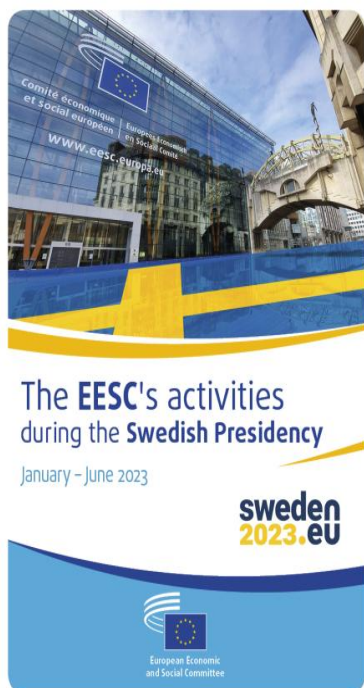
Pozornosť švédskeho predsedníctva sa bude sústrediť konkrétne na tieto priority:

- urýchlenie klimateckej transformácie,
- posilnenie konkurencieschopnosti EÚ pre pracovné miesta budúcnosti,
- ochrana základných hodnôt EÚ.
- zaistenie bezpečnosti pre občanov EÚ a posilnenie úlohy EÚ vo svete,
- boj proti organizovanej trestnej činnosti.

Švédske predsedníctvo požiadalo EHSV o príspevok a odborné poradenstvo formou „prieskumných stanovísk“ na tieto témy:

- 30 rokov jednotného trhu: Ako ďalej vylepšiť fungovanie jednotného trhu?
- Prechod na dlhodobo udržateľný dopravný systém
- Úloha mladých ľudí v zelenej transformácii
- Výhody modernej priemyselnej výstavby z dreva
- Ďalšie posilnenie digitálnej konkurencieschopnosti EÚ
- Rozvoj kompetencií a zručností v kontexte zelenej a digitálnej transformácie.

Viac informácií nájdete v najnovšej brožúre o aktivitách EHSV počas švédskeho predsedníctva, ktorá je dostupná na našej [webovej stránke](#). Brožúra je k dispozícii v týchto jazykoch: angličtina, švédčina, francúzština a nemčina. (mp/dm)

AKTUALITY SKUPÍN

[Rok 2023: je na?ase prija? program v oblasti konkurencieschopnosti](#)

Stefano Mallia, predseda skupiny Zamestnávateľia v EHSV

Prvý polrok 2023 je správny čas na to, aby sa program v oblasti konkurencieschopnosti stal pre EÚ najvyššou prioritou.

Rok 2022 bol pre Európu *annus horribilis*. V čase, keď sa pričinením Ruska na európsky kontinent opäť vrátila vojna, sa predpoklady a očakávania v spojitosti s trvalým mierom oslabili v širšom európskom priestore.

Jedna vec je úplne jasná: prosperita nie je možná bez mieru. Skupina Zamestnávateľia v plnej miere podporuje kroky EÚ zamerané na pomoc Ukrajine v čase, keď ju potrebuje, a na začatie prác spojených s obnovou Ukrajiny, a to dokonca ešte pred skončením vojny.

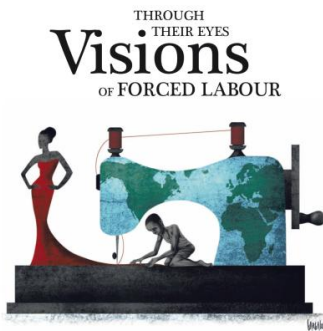
Hoci naďalej vynakladáme úsilie a pomáhame Ukrajine, v roku 2022 sme pokračovali aj v úsilí o obnovu EÚ. Pri našej práci v rámci Konferencie o budúcnosti Európy sme boli asertívni a vyzvali sme na to, aby sa venovala väčšia pozornosť oblasti konkurencieschopnosti a zaviedol osvedčený postup týkajúci sa kontroly konkurencieschopnosti s cieľom budovať silnejšie a odolnejšie hospodárstvo. Komisia a predsedníctva EÚ sú tejto výzve veľmi naklonení a uvedený nástroj sa v súčasnosti pripravuje. Čo je však dôležitejšie, pre všetkých je čoraz jasnejšie, že EÚ musí prijať program v oblasti konkurencieschopnosti zameraný na udržateľnosť a silu podnikov. Len tak môžeme zaručiť zdravú spoločnosť, v ktorej si môžeme dovoliť zabezpečiť pre občanov dobrú kvalitu života.

Pri pohľade do roku 2023 nás čakajú naliehavé úlohy. Musíme zintenzívniť úsilie a vypracovať ambicióznú a perspektívnu agendu, ktorá náležite zohľadní potreby a záujmy podnikov. Súčasná situácia si vyžaduje stanoviť niekoľko základných cieľov:

- konkurenčný prístup k výrobným faktorom (energia, suroviny, práca, kapitál a údaje)
- plne využiť potenciál jednotného trhu a jeho slobôd vytvorením plnohodnotného digitálneho jednotného trhu
- zabezpečiť, aby sa otvorený a na pravidlách založený zahraničný obchod stal ďalším pilierom hospodárstva EÚ
- zelená a digitálna transformácia, ktorú dôrazne podporujeme, sa musí realizovať nákladovo efektívnym spôsobom, ktorý podporí podnikanie a inovácie.

Prvý polrok 2023 je správny čas na to, aby sa program v oblasti konkurencieschopnosti stal najvyššou prioritou. Vo svete plnom neistoty si môžeme byť istí jednou vecou: bez prosperujúcej a konkurencieschopnej EÚ je sociálne blaho našej spoločnosti vážne ohrozené.

Celý článok si môžete prečítať [tu](#). (dv/kr)

Nútená práca v obrazoch: výstava MOP v priestoroch EHSV

Skupina EHSV Pracovníci

V priestoroch EHSV sa v decembri minulého roka konala [výstava najlepších karikatúr zo súťaže MOP](#), ktorá priblížila príbehy ľudí z celého sveta uviaznutých v nútenej práci.

Podľa odhadov MOP na rok 2021 sa ohromujúcich 27,6 milióna ľudí ocitlo v situácii nútenej práce.

Títo ľudia sú nútení pracovať proti svojej vôli tak, že sú vystavení najrôznejším druhom zastrasovania, ako je úmyselné zadržiavanie miezd, vyhrážanie prepustením, nútené väznenie, fyzické a sexuálne násilie. Zoznam je veľmi dlhý. Tento jav je rozšírený na celom svete a situácia sa v dôsledku pandémie ochorenia COVID-19 ešte zhoršila. Medzi najzraniteľnejšie skupiny patria deti, ženy a migrujúci pracovníci. Podľa odhadov MOP tvoria ženy a dievčatá 11,8 milióna z celkového počtu ľudí vykonávajúcich nútenú prácu. Viac ako 3,3

milióna všetkých osôb, ktoré vykonávajú nútenú prácu, sú deti.

Fakty a čísla však nedokážu v plnej miere priblížiť ľudské príbehy, ktoré sa za nimi skrývajú. Preto EHSV z iniciatívy predsedu skupiny Pracovníci **Olivera Röpkeho** [usporiadal v spolupráci s MOP výstavu](#), na ktorej boli prezentované [najlepšie karikatúry zo súťaže MOP](#). Priblížili skúsenosti tých, ktorí kdekoľvek na svete uviazli v takýchto neprijateľných pracovných podmienkach.

Takéto iniciatívy nás nútia zamyslieť sa nad opatreniami, ktoré možno prijať na skoncovanie s touto plagiou. Napríklad odstrániť nedostatky, ktoré bránia dôstojnej práci v neformálnom hospodárstve, ako to naliehavo žiada MOP. [Pripravované stanovisko EHSV](#), ktoré vypracoval spravodajca skupiny Pracovníci **Thomas Wagnsonner**, sa zameriava na zákaz výrobkov vyrobených s využitím nútenej práce na trhu Únie. Predseda skupiny Pracovníci **Oliver Röpke** na vernisáži uviedol: „Táto výstava ukazuje ťažký život osôb vykonávajúcich nútenú prácu, no zároveň odhaľuje, čo môžeme dokázať, keď spolupracujeme a rázne konáme. A my konáme. Z tohto dôvodu chceme, aby protokol z roku 2014 k dohovoru MOP o nútenej práci ratifikovali všetky členské štáty EÚ!“ (mg)

Séamus Boland opätovne zvolený za predsedu skupiny Organizácie občianskej spoločnosti

Skupina Organizácie občianskej spoločnosti v EHSV

Členovia skupiny Organizácie občianskej spoločnosti v EHSV 14. decembra opätovne zvolili aklamáciou Séamusa Bolanda za predsedu skupiny na ďalšieho dva a pol roka.

Séamus Boland bude skupine predsedáť aj počas druhého dvaapoločného funkčného obdobia, od apríla 2023 do septembra 2025. Írsky predseda, ktorý je poľnohospodárom a vo výbore zastupuje organizáciu pre rozvoj vidieka a rozvoj komunít, je na čele skupiny od októbra 2020. Séamus Boland je členom výboru od roku 2011.

Odstránenie chudoby a úloha organizácií občianskej spoločnosti v boji proti nej zostanú hlavnou prioritou počas jeho predsedníctva.

„V dôsledku covidu-19, zmeny klímy a geopolitických nepokojov spôsobených vojnou na Ukrajine hrozí, že chudoba dosiahne rekordne vysokú úroveň. Dotýka sa všetkých sfér života a bráni nám v tom, aby sme zabezpečili udržateľnú budúcnosť pre všetkých,“ uviedol **Séamus Boland**. „Odstránenie chudoby je preto hlavnou prioritou môjho predsedníctva a kľúčovú úlohu v boji proti nej zohrávajú organizácie občianskej spoločnosti, ktoré pomáhajú nastoliť miestne problémy, identifikovať miestne potreby a nájsť miestne riešenia. Ide o rozhodujúcu vec, ak chceme zrealizovať prvý cieľ udržateľného rozvoja, ktorým je odstránenie extrémnej chudoby všade.“

Séamus Boland navrhuje zamerať prácu skupiny v roku 2023 na tieto prioritné oblasti:

- odolné európske systémy zdravotnej a inej starostlivosti,
- zmena klímy, energetická chudoba a zraniteľné skupiny,
- zručnosti, digitalizácia a zraniteľné osoby,
- úloha organizácií občianskej spoločnosti pri obrane a posilňovaní európskej demokracie,
- posilnenie postavenia mladých ľudí a ochrana detí.

Skupina Organizácie občianskej spoločnosti na svojej poslednej schôdzi nominovala aj kandidátov na ďalšie vedúce funkcie vo výbore na druhú polovicu funkčného obdobia 2020 – 2025.

- **Krzysztof Pater** – podpredseda EHSV zodpovedný za rozpočet
- **Baiba Miltoviča** – predsedníčka sekcie pre dopravu, energetiku, infraštruktúru a informačnú spoločnosť (TEN)
- **Ioannis Vardakastanis** – predseda sekcie pre hospodársku a menovú úniu, hospodársku a sociálnu súdržnosť (ECO)
- **Panagiotis Gkofas** – kvestor

O týchto kandidátoch sa bude hlasovať počas obnovenia funkcií v polovici funkčného obdobia EHSV v apríli 2023.

Viac informácií nájdete na tejto stránke: europa.eu/!mmX8NV (jk)

Redakčná rada

Ewa Haczyk-Plumley (editor-in-chief)
Daniela Marangoni (dm)

Do tohto čísla prispeli

Amalia Tsoumani (at)
Daniela Marangoni (dm)
Ewa Haczyk-Plumley (ehp)
Giorgia Battiato (gb)
Jasmin Kloetzing (jk)
Katerina Serifi (ks)
Katharina Radler (kr)
Laura Lui (ll)
Luke Carroll (lc)
Marco Pezzani (mp)
Margarita Gavanis (mg)
Margarida Reis (mr)
Pablo Ribera Paya (prp)
Thomas Kersten (tk)

Celková koordinácia

Agata Berdys (ab)
Giorgia Battiato (gb)

Technical support
Bernhard Knoblach (bk)
Joris Vanderlinden (jv)

Adresa

Európsky hospodársky a sociálny výbor
Budova Jacques Delors, 99 Rue Belliard, 1040
Brusel, Belgicko
Tel.: (+32 2) 5469476
E-mail: eescinfo@eesc.europa.eu

EHSV info vychádza deväťkrát do roka pri príležitosti plenárneho zasadnutia výboru. EHSV info je k dispozícii v 23 jazykoch.

EHSV info nie je oficiálny vestník prác výboru, tieto sú oficiálne uverejňované v Úradnom vestníku Európskej únie a iných publikáciách výboru.

Reprodukcia je dovoljena z navedbo vira (EESO info) in pod pogojem, da se povezava pošlje uredniku.

01/2023